

ЗАНЯТТЯ 7

Регламент (ЄС) № 537/2014

Режим для суб'єктів суспільного інтересу та його механізми

Сертифікатний курс «Стандарти ЄС та інституційна інфраструктура аудиту і надання впевненості»

Сумський національний аграрний університет · Жан Моне студії

Співфінансовано
Європейським Союзом

Co-funded by
the European Union

ПЛАН ЗАНЯТТЯ

Про що ми поговоримо

1. Передумови реформи

Чому ЄС запровадив окремий режим

2. Місце в праві ЄС

Директиви та Регламент разом

3. Суб'єкти суспільного інтересу

Хто підпадає під особливі правила

4. Дев'ять механізмів

Інструменти захисту незалежності

5. Публічний нагляд

Хто стежить за дотриманням правил

6. Уроки для України

Що вже зроблено і що попереду

НАВЧАЛЬНІ РЕЗУЛЬТАТИ

Після заняття ви зможете

*П'ять чітких
результатів
навчання*

пояснити мету та сферу дії Регламенту № 537/2014;

визначати, хто є суб'єктом суспільного інтересу;

описати дев'ять ключових механізмів режиму;

оцінити їхній вплив на незалежність аудитора;

співвіднести норми ЄС із реформою в Україні.

ПЕРЕДУМОВИ

Навіщо знадобився окремий режим

Скандали підірвали довіру

Гучні банкрутства
показали: аудит не завжди
ловив проблеми.

Криза 2008 року

Фінансова криза оголила
слабкі місця нагляду й
звітності.

Концентрований ринок

Аудит великих компаній
зосередився в кількох
фірмах.

Відповідь ЄС — 2014 рік

Пакет реформи: оновлена
Директива та новий
Регламент.

Головна ідея. Якісний і незалежний аудит — це суспільне благо. Його збій коштує дорого всім.

МІСЦЕ В ПРАВІ ЄС

Три акти, що працюють разом

ОСНОВА

Директива 2006/43/ЄС

Базові правила обов'язкового
аудиту в усьому ЄС.

ЗМІНИ

Директива 2014/56/ЄС

Оновлює базу: посилює
незалежність і нагляд.

ФОКУС

Регламент 537/2014

Особливі вимоги саме для
суб'єктів суспільного інтересу.

Чому це важливо. Директиву держави переносять у власні закони. Регламент діє прямо й однаково в усіх країнах. Тому ключові правила для PIE скрізь єдині.

Співфінансовано
Європейським Союзом

Co-funded by
the European Union

СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

Суб'єкт суспільного інтересу (PIE)

Це компанії, чий стан зачіпає багатьох людей. Тому до їхнього аудиту — підвищені вимоги.

Лістингові компанії

Чий цінні папери торгуються на регульованому ринку

Банки

Кредитні установи, що залучають кошти населення

Страхові компанії

Що несуть зобов'язання перед клієнтами

Інші значущі суб'єкти

Визначені державою-членом як суспільно важливі

ЛОГІКА РЕГЛАМЕНТУ

Три цілі — дев'ять механізмів

Ціль 1

Незалежність аудитора

Прибрати конфлікти інтересів і
фінансову залежність

Ціль 2

Якість аудиту РІЕ

Більше прозорості та корисної
інформації

Ціль 3

Публічний нагляд

Сильні регулятори та єдині стандарти

Далі розглянемо кожен механізм окремо.

МЕХАНІЗМ 1 ІЗ 9

Стаття 5

Заборонені неаудиторські послуги

«Чорний список»
послуг

Ведення бухгалтеріку та підготовка фінансової звітності клієнта.

Послуги з оцінки активів і певні податкові консультації.

Юридичні послуги та послуги внутрішнього аудиту.

Підбір топ-менеджменту й окремі фінансові послуги.

Мета. Аудитор не повинен перевіряти результати власної роботи.

МЕХАНІЗМ 2 ІЗ 9

Стаття 4

Стеля гонорарів за дозволені послуги

70%

максимум

від середньої плати за обов'язковий
аудит за три попередні роки

Деякі неаудиторські послуги дозволені — але з лімітом.

Ліміт рахують від плати за сам аудит за три роки.

Так додаткові послуги не стають головним заробітком.

Кожну дозволену послугу схвалює аудиторський комітет.

Мета. Аудитор не залежить фінансово від продажу інших послуг клієнту.

МЕХАНІЗМ 3 ІЗ 9

Стаття 4

Концентрація гонорарів від одного клієнта

15%

порогове значення

частка одного РІЕ у загальному доході
аудитора

Поріг рахують три роки поспіль.

При перевищенні аудитор повідомляє аудиторський комітет.

Комітет вирішує, чи може аудитор працювати далі.

Можливий додатковий огляд якості перед продовженням.

Мета. Жоден клієнт не стає для аудитора «занадто важливим», щоб псувати незалежність.

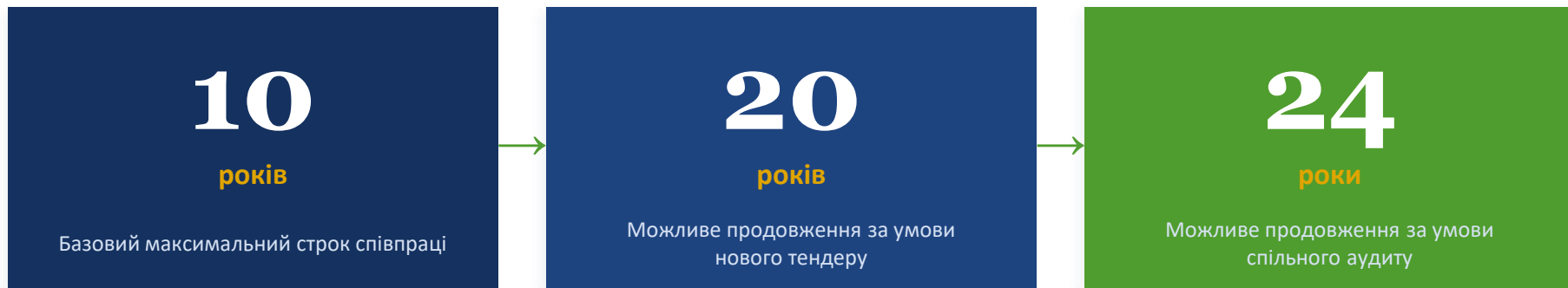

МЕХАНІЗМ 4 ІЗ 9

Стаття 17

Обов'язкова ротація аудиторської фірми

Як довго одна фірма може перевіряти той самий РІЕ

Після завершення строку — **«період охолодження»**, перш ніж фірма зможе повернутися.

Мета. Запобігти надмірному зближенню аудитора з клієнтом за роки співпраці.

МЕХАНІЗМ 5 ІЗ 9

Стаття 16

Процедура відбору аудитора

Прозорий тендер

PIE проводить відкритий конкурсний відбір.

Аудиторський комітет готує обґрунтовану рекомендацію.

Пропонують щонайменше два варіанти з перевагою одного.

Заборонені умови, що штучно звужують коло учасників.

Мета. Чесна конкуренція й прозорий вибір аудитора.

МЕХАНІЗМ 6 ІЗ 9

Дир. 2014/56/ЄС, ст. 39

Аудиторський комітет

Нагляд зсередини

Орган при раді, переважно з незалежних членів.

Стежить за процесом фінансової звітності.

Контролює незалежність аудитора та схвалює послуги.

Рекомендує призначення й бере участь у відборі.

Мета. Професійний нагляд за аудитом на рівні самої компанії.

МЕХАНІЗМ 7 ІЗ 9

Стаття 11

Додатковий звіт комітету

Глибша комунікація

Детальний конфіденційний звіт для аудиторського комітету.

Описує обсяг, підхід і методику аудиту.

Розкриває суттєві ризики та виявлені недоліки.

Дає комітету основу для зважених рішень.

Мета. Аудиторський комітет отримує повну картину аудиту.

МЕХАНІЗМ 8 ІЗ 9

Стаття 10

Розширений аудиторський звіт

*Корисніша
інформація*

Звіт стає змістовнішим, а не формальним.

Розкривають ключові питання аудиту (КАМ).

Пояснюють оцінку основних ризиків.

Підтверджують незалежність аудитора.

Мета. Інвестори отримують зрозумілу та корисну інформацію.

МЕХАНІЗМ 9 ІЗ 9

Статті 12–13

Прозорість і повідомлення наглядачам

*Підзвітність
аудиторів*

Аудиторські фірми PIE щороку публікують звіт про прозорість.

Розкривають структуру, управління та систему якості.

Повідомляють наглядачів про серйозні порушення.

Так під наглядом не лише клієнт, а й сам аудитор.

Мета. Аудитор також відкритий і підзвітний суспільству.

ПУБЛІЧНИЙ НАГЛЯД

Хто стежить за дотриманням правил

Національні органи

У кожній державі — незалежний орган нагляду за аудитом

Інспекції та санкції

Перевірки якості, розслідування й покарання за порушення

СЕАОВ

Комітет європейських органів аудиторського нагляду координує роботу

Мета — єдині високі стандарти аудиту в усьому Європейському Союзі.

ПІДСУМОК

Дев'ять механізмів одним поглядом

#	Механізм	Норма	Що захищає
1	Заборонені неаудиторські послуги	Ст. 5	Незалежність
2	Стеля гонорарів за дозволені послуги (70%)	Ст. 4	Незалежність
3	Концентрація гонорарів (15%)	Ст. 4	Незалежність
4	Обов'язкова ротація фірми (10/20/24)	Ст. 17	Незалежність
5	Прозора процедура відбору	Ст. 16	Конкуренція
6	Аудиторський комітет	Дир., ст. 39	Нагляд у компанії
7	Додатковий звіт комітету	Ст. 11	Якість
8	Розширений аудиторський звіт (КАМ)	Ст. 10	Інформованість
9	Прозорість і повідомлення наглядачам	Ст. 12–13	Підзвітність

ПРАКТИЧНИЙ КЕЙС

Розбираємо ситуацію разом

Ситуація

Аудиторська фірма перевіряє великий банк **12 років поспіль**.

Одночасно вона веде його бухгалтерію і надає послуги з оцінки.

Плата за ці послуги — **60% доходу** фірми.

Питання для обговорення

1

Які норми Регламенту тут порушено?

2

Які механізми мали б спрацювати раніше?

3

Що має зробити аудиторський комітет?

4

Чому ця ситуація небезпечна для довіри?

УРОКИ ДЛЯ УКРАЇНИ

Наближення до правил ЄС

Що вже зроблено

- Закон «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» переніс підходи ЄС.
- Запроваджено ротацію аудиторів та обмеження неаудиторських послуг для PIE.
- Створено систему суспільного нагляду за аудиторською діяльністю.

Що попереду

- Реальна незалежність регулятора від ринку та держави.
- Добросесність і дотримання правил на практиці.
- Спроможність органів нагляду та якість інспекцій.

ВИСНОВКИ

Що варто запам'ятати

Регламент 537/2014 — серце реформи аудиту суб'єктів суспільного інтересу.

Дев'ять механізмів діють не окремо, а як одна система.

Спільна мета всіх правил — незалежність аудитора й довіра до звітності.

Україна рухається в тому самому напрямі, що й ЄС.

САМОПЕРЕВІРКА

Перевірте себе

1

Хто належить до суб'єктів суспільного інтересу?

2

Що таке «чорний список» неаудиторських послуг?

3

Як працює правило ротації 10 / 20 / 24 роки?

4

Навіщо потрібні стелі гонорарів 70% і 15%?

5

Яка роль аудиторського комітету в режимі PIE?

6

Хто здійснює публічний нагляд на рівні ЄС?

ДЖЕРЕЛА

Нормативна база та матеріали

Regulation (EU) No 537/2014 — специфічні вимоги до аудиту суб'єктів суспільного інтересу.

Directive 2006/43/EC — базова Директива про обов'язковий аудит.

Directive 2014/56/EU — зміни до Директиви про обов'язковий аудит.

СЕАОВ — документи Комітету європейських органів аудиторського нагляду.

Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність».

Дякуємо за увагу

Запитання та обговорення вітаються

EU-TRUST · Жан Моне модуль · Сумський національний аграрний університет

Співфінансовано Європейським Союзом · 101236015 — ERASMUS-JMO-2025-HEI-TCH-RSCH